

Workshop projektu NAKI II, Brno, 16. 9. 2020

Metodika zkoušení plných pálených cihel

Zkoušky cihelného zdiva in situ, odběry vzorků a laboratorní zkoušky

doc. Ing. Petr Cíkrle, Ph.D., Ing. Ondřej Anton, Ph.D.

Přednáška je realizována v rámci projektu Projekt NAKI II DG18P02OVV068

„Komplexní diagnostika pálených zdících prvků historických objektů z pohledu stáří, původu a fyzikálně-mechanických vlastností v závislosti na vlhkosti, a jejich náhrada v historických objektech“

Než přistoupíme k diagnostice (zdání ✗ skutečnost):

- Omítka skryje skutečnou skladbu zdiva

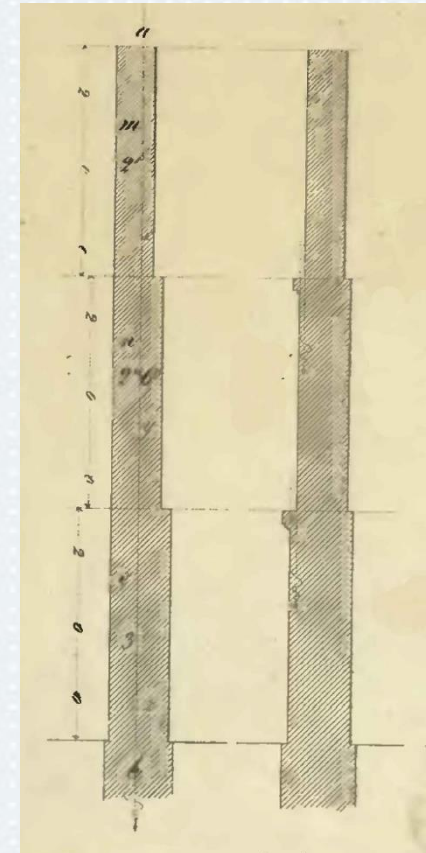
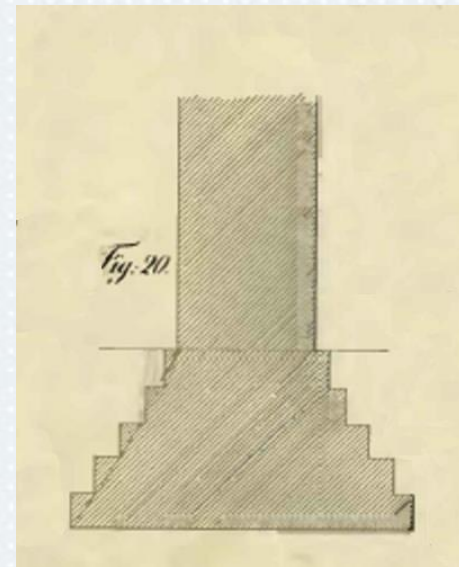
Zdání x skutečnost:

- Povrchová vrstva může být odlišná

Druhy konstrukcí:

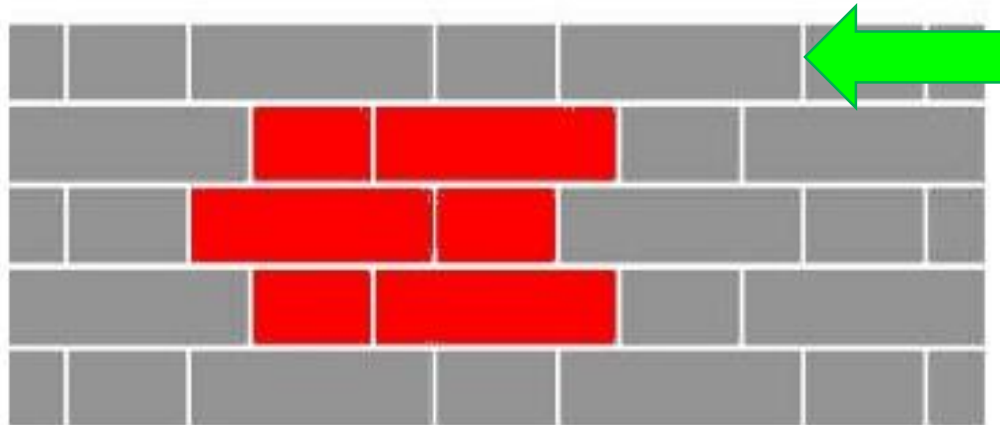
- Stěny – nosné (min. 300 mm, dřívě ≥ 450 mm)
- – příčky – 150 mm, dřívě něco nesly
- Sloupy – samostatně stojící v prostoru, $\lambda > 4$
- Pilíře – součást stěn (např. meziokenní), $\lambda < 4$
- Opěrné zdi
- Základy
- Ostatní části staveb

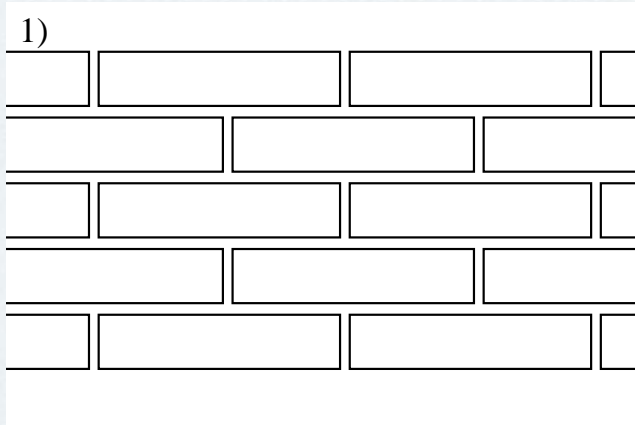
Vazba zdiva:

- Vazba zdiva je způsob vzájemné polohy zdicích prvků, kdy ve dvou sousedních vodorovných vrstvách neprobíhají styčné spáry průběžně.

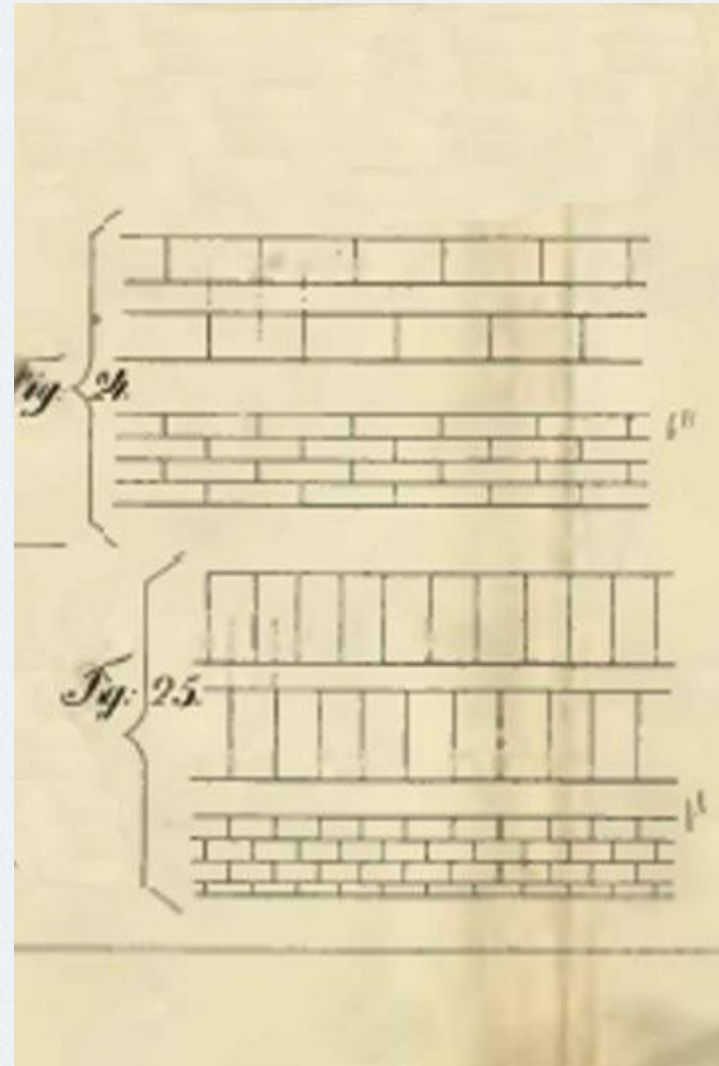
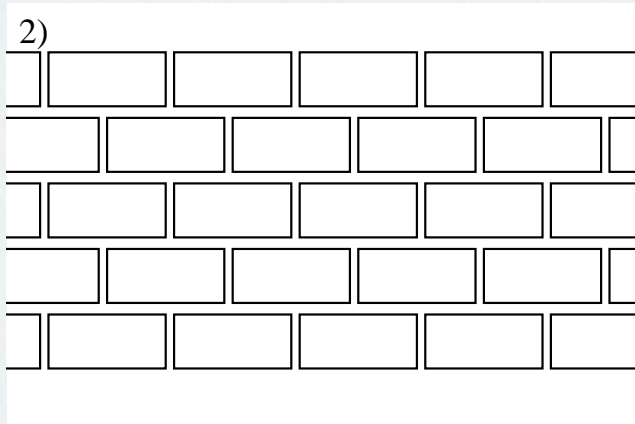
Gotická vazba

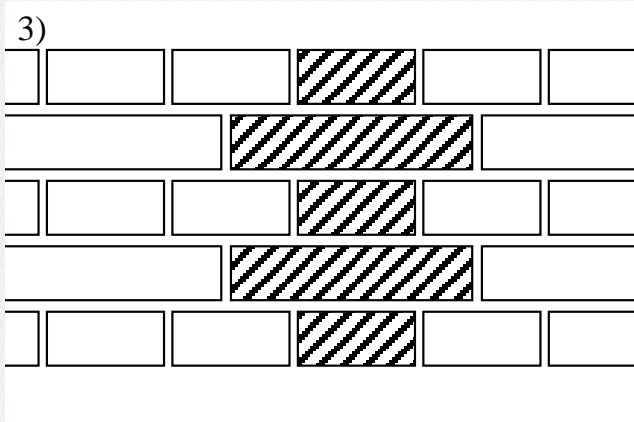
1) běhounová (150 mm)

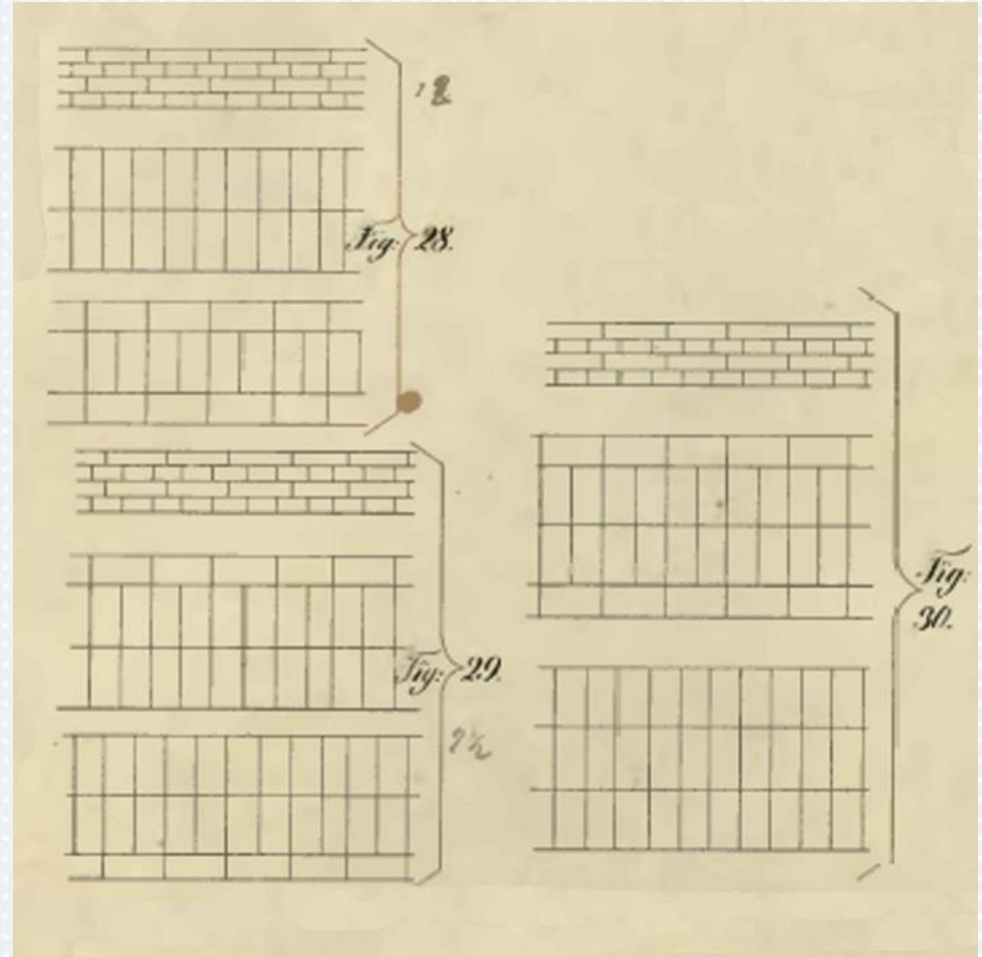
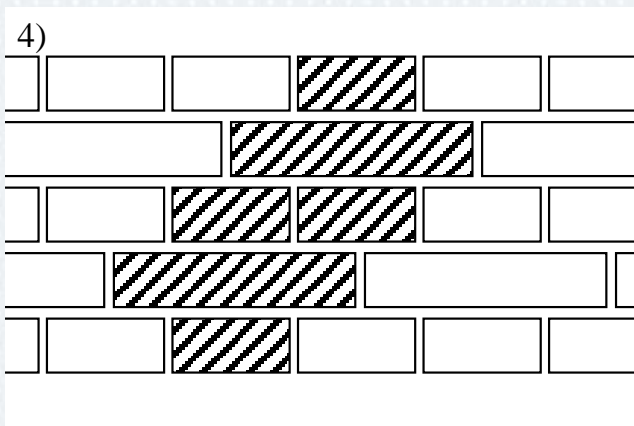
2) vazáková (300 mm)

3) polokřížová (≥ 450 mm)

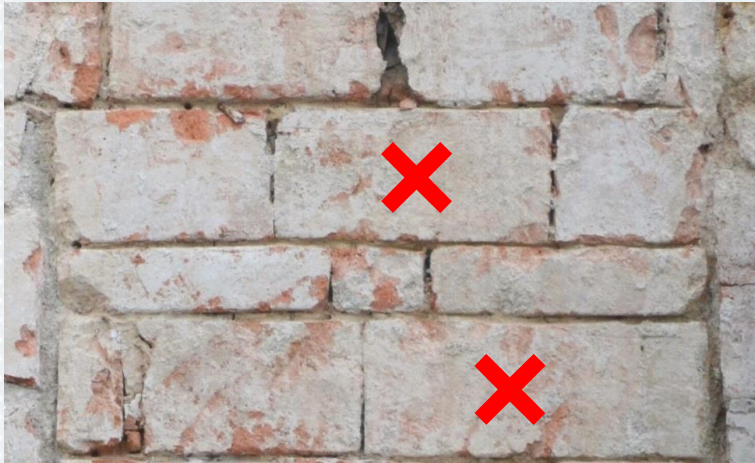

2) křížová (≥ 450 mm)

Zásady správné vazby:

- všechny styčné spáry v každé vrstvě musí být cihlou v horní vrstvě překryty o $\frac{1}{4}$ až $\frac{1}{2}$ délky cihly
- ložné spáry musí být vždy kolmé k tlaku (vodorovné)

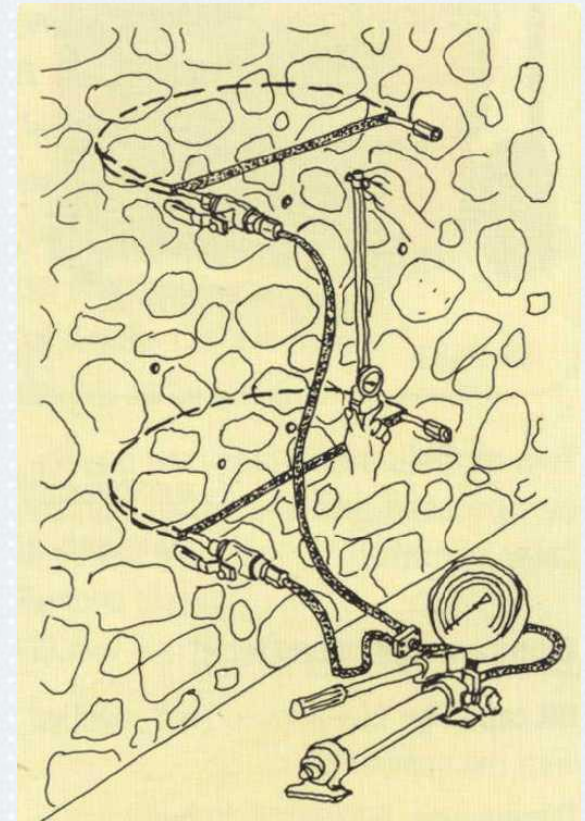
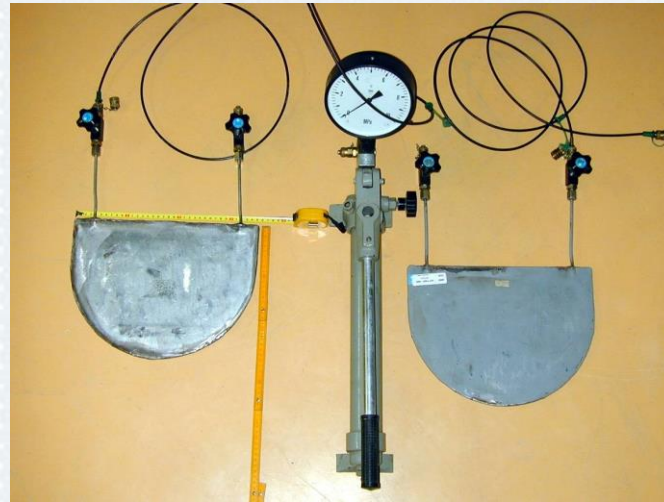
- ve zdivu se má použít co nejvíce celých cihel; při ukončení stěny, připojení, křížení apod. se používají i části cihel - tříčtvrtky nebo půlky, výjimečně čtvrtky.

ZKOUŠKY CIHELNÉHO ZDIVA:

- Zkoušky zdiva na stávající konstrukci (např. lokální napjatost plochými lisami) – pracné, neefektivní
- Zkoušky malých vzorků stěn (pilířky) – nereálné
- Zkoušky zdicích prvků – nedestruktivní (NDT) a destruktivní (DT), celých prvků nebo částí;
- Zkoušky malty ve spárách
- Průzkum vlastností snižujících únosnost zdiva – vazba, vyplnění spár, zvýšená vlhkost, trhliny
- Dřívější zásahy (!), degradace, apod.

Ploché lisy

Typical application of two semi-circular flat jacks with mechanical strain gauge for determining the deformability features

	<p>Suggested flat jack type 320x120x3 mm 350x260x3 mm</p>
	<p>Suggested flat jack type 400x200x3-4-6 mm</p>

Stone masonry

Brickwork

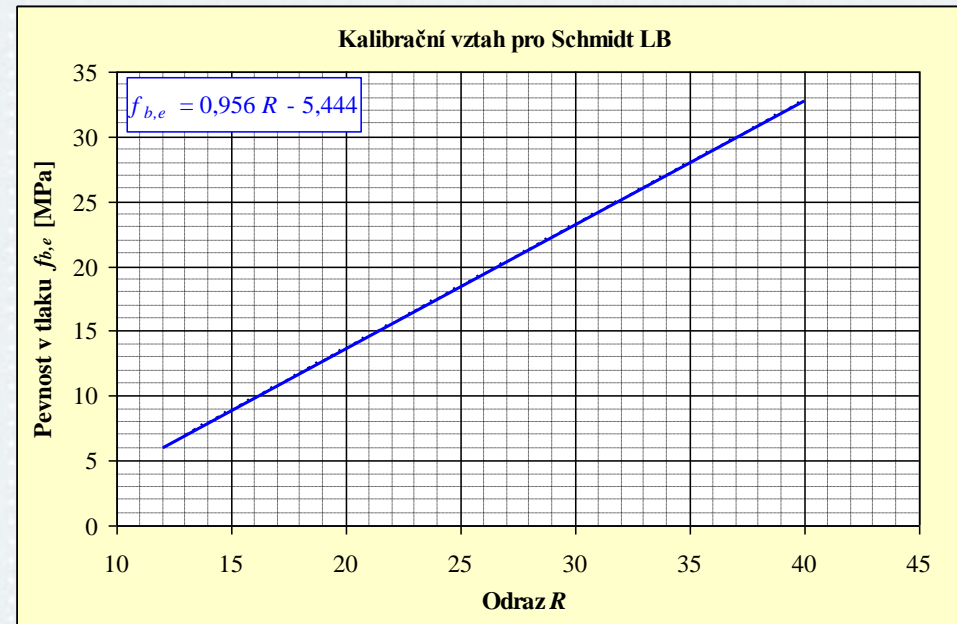
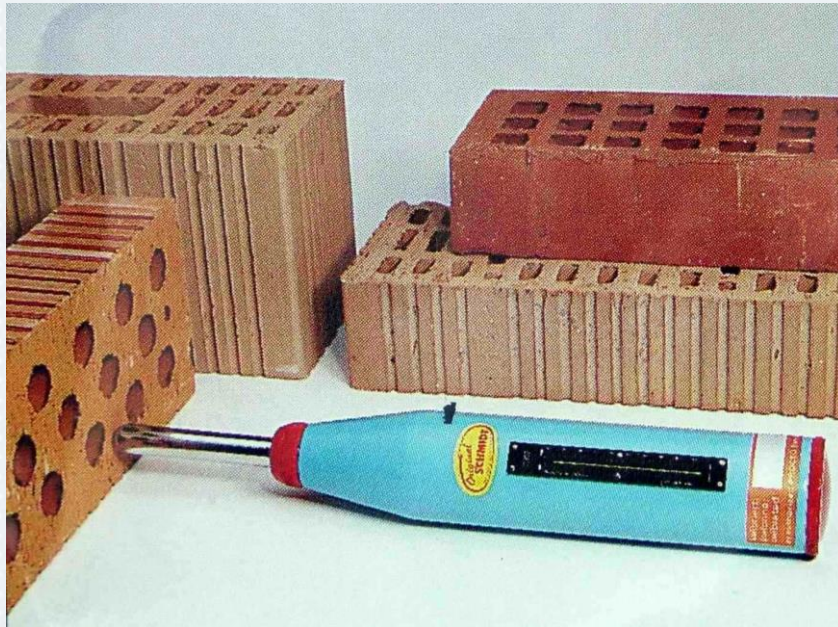
Zkoušení malty:

- **Přímý odhad**
- Chemický rozbor – obsah pojiva
- Tvrdoměrné zkoušky
- **Vrtná metoda** (tzv. Kučerova vrtačka)
- Ultrazvuková zkouška (po vyjmutí)
- **Zkoušky malých těles**

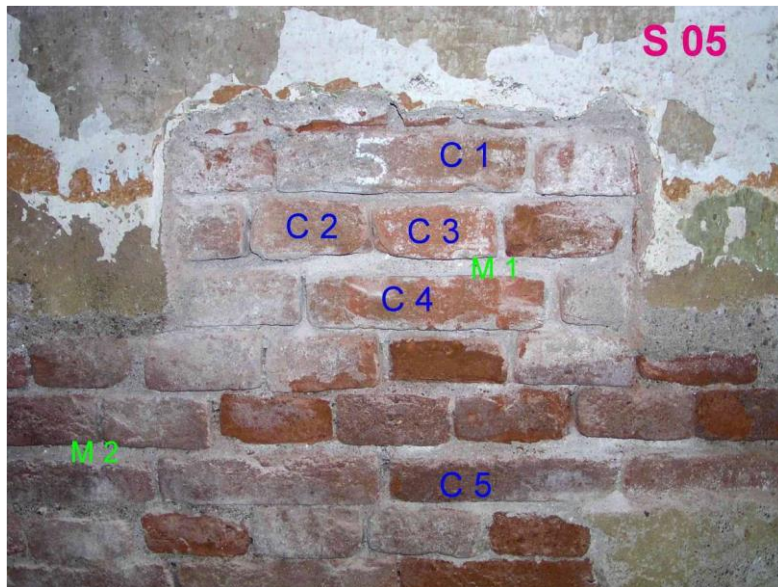
ZKOUŠKY ZDICÍCH PRVKŮ

- Nedestruktivní zkoušky v konstrukci - Schmidt LB
- Podobný jako na beton, ale zakulacený razník
- Směrný regresní vztah SZK pro pevnost cihel

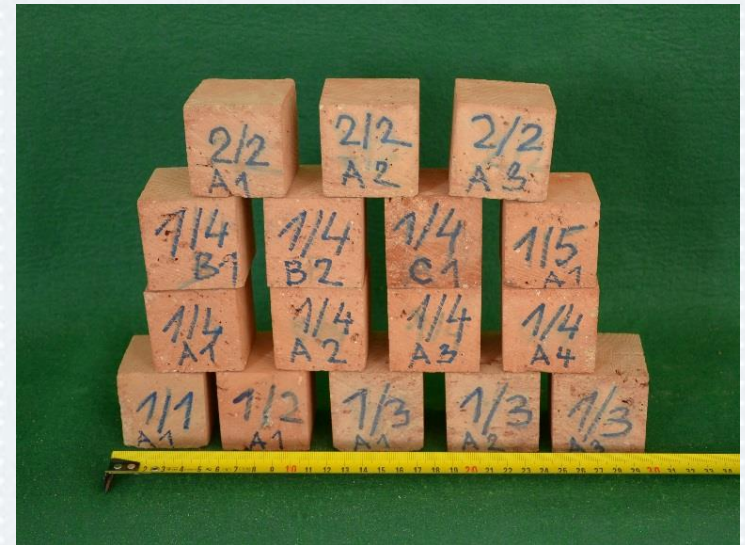
ZKOUŠKY ZDICÍCH PRVKŮ

- Na konstrukci odstranit omítku, vybrousit cihly
- V laboratoři po upnutí do lisu – upřesnění zkoušek

ZKOUŠKY ZDICÍCH PRVKŮ

- Zkoušky celých zdicích prvků (odběr z konstrukce)
- Zkoušky reprezentativních částí zdicích prvků (tělesa ze zlomků, z jádrových vývrtů)

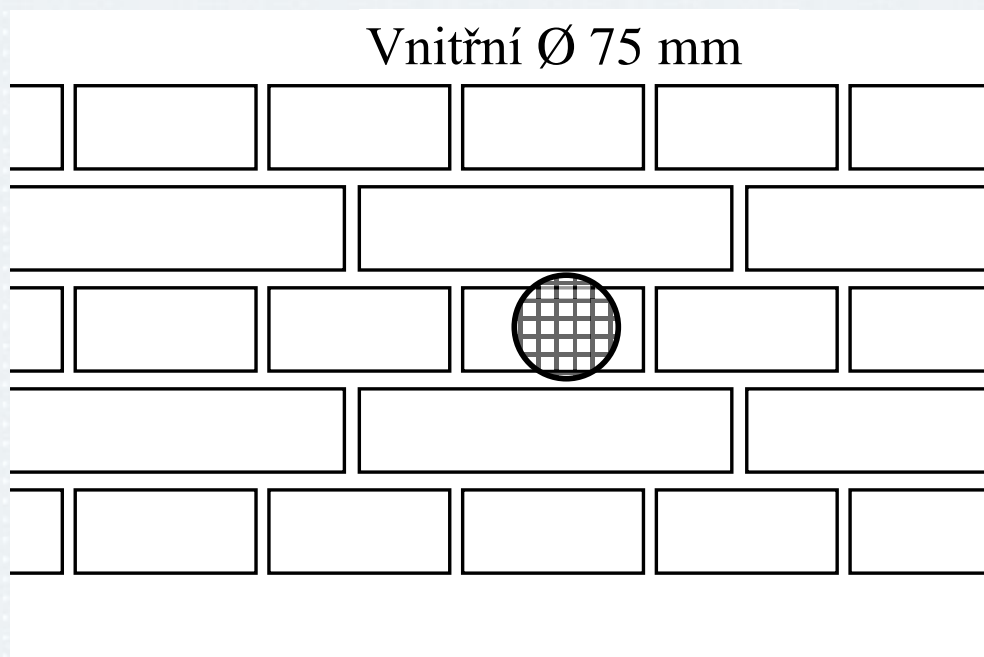
JÁDROVÉ VÝVRTY

- Vrtání s výplachem (vodou) – rychlé, ale vyplaví se soli
- Vrtání za sucha s odsáváním – pro odběr na analýzy

JÁDROVÉ VÝVRTY

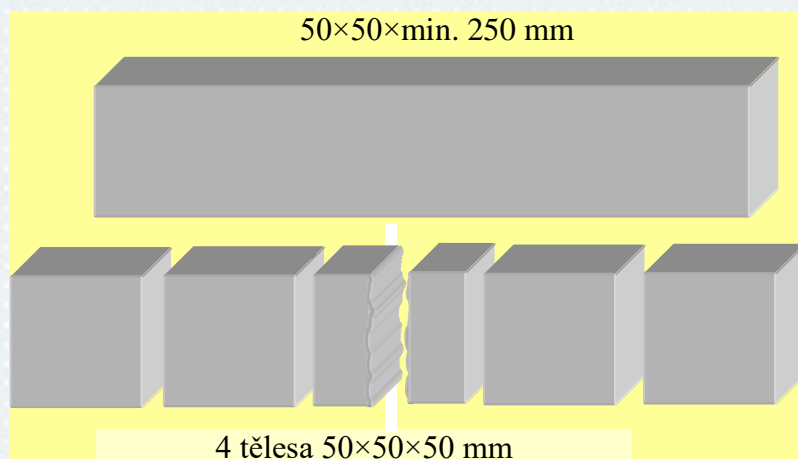
- Optimální vývrt $\geq \varnothing 75$ mm do vazáku

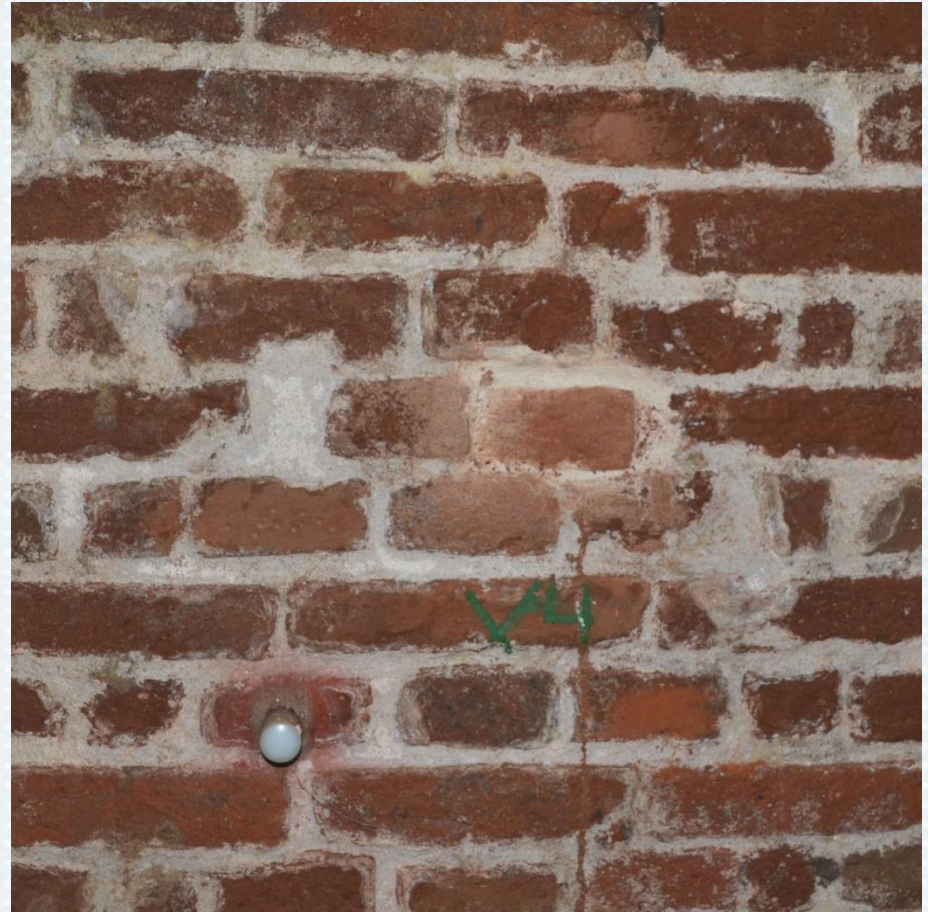
Jádrové vývrty

- Lze vyřezat hranol 50×50×300 mm - pracovní
- Pevnost v tahu ohybem, 3 - 5 krychlí 50×50 mm

Jádrové vývrty - zapravení

- Lze šetrně zapravit

Normalizovaná pevnost v tlaku zdicích prvků f_b

- Při návrhu a výpočtech se používá tzv. normalizovaná pevnost v tlaku zdicích prvků f_b
- Z výsledků zkoušek zjistíme průměrnou pevnost pevnosti v tlaku zdicích prvků $f_{b,u}$ nebo částí $f_{b,p}$.
- Normalizovanou pevnost získáme přenásobením průměrné pevnosti zdicích prvků **součinitelem štíhlosti a rozměrů δ**

$$f_b = \delta \times f_{b,u}$$

$$f_b = \delta \times f_{b,p}$$

Součinitel vlivu výšky a šířky zdicích prvků δ

Výška zdícího prvku po úpravě povrchu (mm)	Šířka - nejmenší vodorovný rozměr zdícího prvku (mm)				
	50	100	150	200	≥ 250
40	0,80	0,70	-	-	-
50	0,85	0,75	0,70	-	-
65	0,95	0,85	0,75	0,70	0,65
100	1,15	1,00	0,90	0,80	0,75
150	1,30	1,20	1,10	1,00	0,95
200	1,45	1,35	1,25	1,15	1,10
≥ 250	1,55	1,45	1,35	1,25	1,15

Poznámka: Lineární interpolace je povolena.

Charakteristická pevnost zdiva v tlaku f_k

$$f_k = K f_b^\alpha f_m^\beta \quad [\text{N/mm}^2]$$

- K je konstanta závislá na druhu zdiva a skupině zdicích prvků, (viz ČSN EN 1996-1-1, EC 6); cihly bez dutin: $K=0,44$;
- f_b je normalizovaná průměrná pevnost v tlaku zdicích prvků, N/mm^2 ;
- f_m je průměrná pevnost malty v tlaku v N/mm^2 ;
- α je exponent závislý na tloušťce ložných spár a druhu malty, $\alpha = 0,7$ pro nevyztužené zdivo s obyčejnou nebo lehkou maltou,
- β je exponent závislý na druhu malty, $\beta = 0,3$ pro obyč. maltu.

Návrhová pevnost zdiva v tlaku:

$$f_d = \frac{f_k}{\gamma_m} = \frac{f_k}{\gamma_{m1} \cdot \gamma_{m2} \cdot \gamma_{m3} \cdot \gamma_{m4}} \quad [\text{N/mm}^2]$$

- γ_{m1} je základní hodnota dílčího součinitele spolehlivosti, která se pro zdivo z plných cihel uložených na obyčejnou maltu rovná 2,0;
- γ_{m2} je součinitel vlivu pravidelnosti vazby a vyplnění spár maltou: $0,85 \leq \gamma_{m2} \leq 1,2$; dolní mez platí pro dokonalou vazbu a bezvadně vyplněné spáry;
- γ_{m3} je součinitel vlivu vyšší vlhkosti, pro vlhkost zdiva v intervalu od 4% do 20% se určí interpolací mezi hodnotami $1,0 \leq \gamma_{m3} \leq 1,25$;
- γ_{m4} je součinitel zahrnující vliv svislých a šikmých trhlin ve zdivu v intervalu $1,0 \leq \gamma_{m4} \leq 1,4$, přičemž dolní mez intervalu platí pro neporušené zdivo bez trhlin;

ZÁVĚR:

- Zkoušky zdiva in situ – zvlášť zdící prvky a malta
- Zkoušky zdicích prvků – nedestruktivní (NDT) a destruktivní (DT), celých prvků nebo částí;
- **Jádrové vývrty** (odběr vzorků, skladba zdiva)
- Důležité zkoušet v nasyceném a vysušeném stavu!
- Zkoušky malty ve spárách – vrtná metoda, odhad, pozor na jinou maltu v hloubce!
- Průzkum vazby, vyplnění spár, vlhkosti, trhlin
- Dřívější zásahy (!), degradace, apod.